SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:151

av Dan Hovskär (KD)

En mer träffsäker och långsiktig uppräkning av schablonbeloppet för personlig assistans

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en transparent och långsiktigt hållbar modell för årlig uppräkning av schablonbeloppet för assistansersättning, så att ersättningen i högre grad följer den faktiska kostnadsutvecklingen för personlig assistans, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.

Motivering

Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) är en viktig frihetsreform. Den ska ge människor med omfattande och varaktiga funktionsnedsättningar möjlighet till jämlika levnadsvillkor, självbestämmande och full delaktighet i samhället. Den personliga assistansen är för många en grundläggande förutsättning för att kunna leva ett självständigt liv.

För att den personliga assistansen ska fungera krävs att ersättningen ger rimliga förutsättningar att bedriva verksamhet med god kvalitet. Schablonbeloppet för assistansersättning ska täcka kostnader för bland annat löner, sociala avgifter, utbildning, arbetsmiljö och administration. Dessa kostnader påverkas av löneutvecklingen, inflationen och andra förändringar i samhället.

Schablonbeloppet räknas redan upp årligen, men uppräkningen behöver vara tillräckligt träffsäker för att motsvara verksamheternas faktiska kostnadsutveckling. Om ersättningen under längre tid ökar långsammare än kostnaderna riskerar assistansanordnare att få allt svårare att upprätthålla kvalitet, kontinuitet och goda arbetsvillkor. Det kan i förlängningen påverka både den assistansberättigade och möjligheten att rekrytera och behålla kompetenta personliga assistenter.

Personlig assistans är inte vilken välfärdstjänst som helst. Den bygger på relationer, kontinuitet och förtroende mellan den assistansberättigade och assistenten. Goda

arbetsvillkor och möjligheten att erbjuda rimliga löner är därför viktiga förutsättningar för att assistansen ska fungera. Ersättningssystemet måste ta hänsyn till dessa behov utan att skapa onödiga kostnadsökningar eller minska incitamenten till effektiv användning av offentliga medel.

En mer transparent uppräkningsmodell skulle ge assistansberättigade, kommuner och assistansanordnare bättre möjligheter att planera långsiktigt. Modellen bör bygga på relevanta kostnadsunderlag och tydligt redovisa hur olika faktorer påverkar ersättningen. Särskild hänsyn bör tas till lönekostnaderna, eftersom personalen utgör en central del av assistansverksamheten.

Det är också viktigt att modellen ger tillräcklig förutsägbarhet över tid. Ersättningen bör inte vara beroende av tillfälliga bedömningar från år till år utan utgå från tydliga och hållbara principer. Samtidigt behöver modellen kunna hantera förändrade kostnads-förhållanden och ge utrymme för en rimlig avvägning mellan kvalitet, kostnadskontroll och den enskildes behov.

Regeringens uppdrag till Försäkringskassan att ta fram alternativa beräknings-modeller för schablonbeloppet är ett viktigt underlag för detta arbete. I det fortsatta arbetet bör det säkerställas att den valda modellen ger en långsiktigt hållbar ersättning som bättre motsvarar de faktiska kostnaderna för att bedriva personlig assistans.

Kristdemokratisk funktionshinderspolitik utgår från människovärdet och rätten att leva ett självständigt liv. Den personliga assistansen ska ge verklig frihet och möjlighet till delaktighet, inte enbart finnas som en rättighet på papperet. Därför behöver ersättningssystemet vara utformat så att assistansen kan bedrivas med god kvalitet även på lång sikt.

Regeringen bör därför utreda en transparent och långsiktigt hållbar modell för årlig uppräkning av schablonbeloppet för assistansersättning, där ersättningen i högre grad följer den faktiska kostnadsutvecklingen och därmed bidrar till stabila villkor för både assistansberättigade och utförare.

Dan Hovskär (KD)